

V. TEADUSTÖÖ OTSUSTE ALUSENA

Teadustöö eesmärk keskpangas

Teadustöö tähtsustamine Eesti Pangas lähtub eelkõige kahest eesmärgist. Esiteks aitavad teadustöö tulemused tõhustada panga enda toimimist, langetada adekvaatseid otsuseid, tõsta Eesti Panga poolt teostatava majanduspoliitika taset ja sel moel täielikumalt realiseerida panga strateegilisi eesmärke. Teiseks on teadustöö seotud panga ülesannetega Eesti ühiskonnas – olla institutsioon, mis teavitamise ning teadmiste levitamise teel aitab kaasa majanduse arengule. Teadustöö loob ka töötajates arengusoove ning annab võimaluse neid teostada.

Teadustöö roll on oluline ka Eesti Panga suhetes väliskeskkonnaga. Efektiivseks välissuhtluseks vajab pank töötajaid, kes tunnetavad Eesti majanduse arengu seaduspärasusi, on suutelised analüüsima toimuvaid protsesse ning prognoosima tõenäolisi tendentse. Soliidse akadeemilise taustaga, oma valdkonda hästi tundvad ning iseseisvat vaadet omavad eksperdid aitavad tõsta keskpanga autoriteeti ning lisavad kaalu tema seisukohtadele.

Lisaks eeltoodule pakub Eesti Pank välisuurijatele võimalust teha pangas teadustööd ning saada koolitust Eesti majanduse arengu jaoks olulistel teemadel. Sel viisil aitab pank süvendada pangavälise sihtrühmade majandusalaseid teadmisi ning arendada Eesti majandusteadust.

Majandusuuringute osakonna loomine

Ülaltoodut silmas pidades loodigi 1999. aastal Eesti Panga makromajanduse osakonna baasil majandusuuringute osakond (MMO). Osakonna formeerimine oli ka oluline samm panga organisatsioonilise struktuuri täiustamisel. Antud kontekstis tuleks esmaseks pidada taotlust luua pangas keskus, kus organisatsiooni liikmed saavad: (I) pühenduda kontseptuaalsetele küsimustele (niivõrd, kui võrd majandusuuringud seda teha võimaldavad); (II) vabaneda sel moel liiga pikaajalisest keskenumise kitsastele erialastele detailidele ning (III) täiendada ja värskendada end uurimusi tehes teoreetilise pagasiga. Nimetatud eesmärgiga on otseselt seotud ka juba aastaid kõne all olnud organisatsioonilise rotatsiooni idee, mis muuhulgas võiks sisaldada töötajate siirdumist teatud perioodiks n-õ akadeemilisele tööle MMOsse.

MMO spetsialiseerumine võimaldab luua ka lisakanaleid teadmiste ja ekspertiisi vahendamiseks panga ja väliskeskkonna vahel – külalisuurijaid intensiivsemalt kasutades, teaduskonverentse korraldades jmt viisil. Sel eesmärgil tugevdati MMOs ka koolitus- ja uurimistööde koordineerimist.

Niisiis on majandusuuringute osakonna tegevusvaldkondadeks empiiriline ja teoreetiline uurimistöö ning teadustöö korraldamine, koordineerimine ja arendamine Eesti Pangas.

Majandusuuringute osakonna tegevuses on tähtsal kohal **koostöö teiste keskpankade, kõrgkoolide, teadus- ja uurimisasutustega**. Uurimisalane koostöö seisneb ühisprojektide viljelemises ning välisuurijate rakendamises. Näiteks 1999. aastal osalesid Soome Panga ja Tallinna Tehnikaülikooli ökonomistid Eesti Panga poolt käivitatud ning PHARE rahastatud projektis *Assessment of the Euro's Implications for European Economic Development*¹.

Rahvusvaheline koostöö pole sugugi ühesuunaline. Eesti Panga jaoks oluliste probleemide lahendamiseks osalevad panga töötajad ka **mujalt koordineeritavates uurimisprojektides**².

Akadeemilise koostöö väljundiks on ka **rahvusvahelised konverentsid ja seminarid**. 1999. a mais toimus Eesti Panga 80. aastapäevale pühendatud kõrge tasemega teaduskonverents "Keskpanga roll majanduses". Augustis korraldatud seminarist *Macro-Modelling the Accession Countries*³ võtsid osa kaheksa riigi majandusteadlased. 2000. aastal majandusteaduslike seminaride korraldamine jätkub. Toimuvad ettevalmistused valuutakomiteed rakendavate riikide seminariks. Traditsioonilised on Balti keskpankade seminar ning ühisseminar Soome Pangaga.

Rööbiti uurimistulemusi tutvustavate üritustega korraldab Eesti Pank ka **avalikke seminare ning loengutsükleid**, mille eesmärk on levitada majandusteaduse kaas-aegseid seisukohti. Nimetatud aspektist väärivad 1999. aastast märkimist eelkõige *New York Federal Reserve Banki* endise presidendi dr E. Gerald Corrigan ja Soome Panga nõukogu nõuniku prof David G. Mayesi rahapoliitika loengud. Selliseid üritusi on Eesti Pank korraldanud Maardu koolituskeskuses, mille kasutamine on aasta-aastalt intensiivistunud.

1999. aastal valminud uurimused

1999. aastal suutis Eesti Pank oma põhifunktsioonide teostamist varasemast enam toetada teadusmahukate uurimustega. Panga teiste osakondade tellimisel valmis majandusuuringute osakonnas kümme uurimistööd, mis on juba avaldatud või avaldatakse Eesti Panga Toimetiste sarjas⁴. Uurimuste programmi koostamisel lähtuti probleemi tähtsusest Eesti majanduse arengule, samuti töö tulemuse rakendatavusest panga põhifunktsioonide täitmisel. Seetõttu võib uurimused jaotada laias laastus kaheks. **Esimese rühma moodustasid sellised tööd, mille tulemuseks oli konkreetne juhtimissinstrument – kas prognoosimiseks või (statistiliseks) hindamiseks**. Niisuguste tööde hulka kuulusid mudelite loomine (majanduse makromudel ja inflatsioonimudel) ning makronäitajate kiirhinnangu meetodilised käsitlused. Lisaks selgelt rakenduslikule iseloomule oli kõnealustele uurimustele iseloomulik ökonomeetriselise analüüsi prevaleeriv roll.

Teine osa uurimusi olid vähem tehnilised ning suunatud Eesti majanduse arengu pakiliste probleemide analüüsile. Lisaks probleemi relevantsusele oli ülesande

¹"Euro mõju hindamine Euroopa majandusarengule".

²1999. a akadeemiliste projektide hulgas olid: *Trade, Growth and Integration: Modelling Accession Countries* ("Väliskaubandus, majanduskasv ja integratsioon: liituvate riikide majanduse modelleerimine"; Londoni Rahvusliku Majandus- ja Sotsiaaluuringute Instituudi (NIESR) koordineerimisel), *Central Bank Responsibility for Financial Stability* ("Keskpanga vastutus finantsstabiilsuse eest"; Inglise Pank), *The Microeconomic and Macroeconomic Implications of Currency Boards in Transition* ("Valuutakomiteede mikro- ja makroökoonoomiline mõju siirdemajandustes"; Rahvusvaheline Rakendussüsteemide Analüüsi Instituut (IIASA), Austria).

³Makromodelleerimine liituvates riikides".

⁴Eesti Panga Toimetiste ja muude trükiste kohta saab teavet telefonil 6 680 936, faksi teel numbril 6 680 954 ning e-postiga aadressil info@epbe.ee.

püstitusel oluline ka uudsuse moment, st varasemate käsitleste puudumine huvipakkavas valdkonnas. Seetõttu lülitati plaani hindade kujunemise eri aspektidega seotud teemad (varade ja ekspordi hinnad, palga seos tootlusega ning selle inflatsiooniline aspekt) ning kolm finantsvahenduse teemat (euro kasutuselevõtu mõju, kapitali liikumine ja ettevõtlussektori rahastamine, ettevõtlussektori võlakoormus ja makse- ning tasuvuse näitajad)³.

---

³ Täpsemalt vt uurimuste kohta Lisad, lk 122-125.